

Vec C-695/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

20. september 2019

Vnútroštátny súd:

Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa
– CAAD)

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

10. september 2019

Žalobkyňa:

Rádio Popular – Electrodomésticos, S.A.

Žalovaný:

Autoridade Tributária e Aduaneira

Predmet konania vo veci samej

Predmet konania vo veci samej sa týka vyrubenia DPH a zodpovedajúcich úrokov zo strany Autoridade Tributária e Aduaneira (Daňový a colný úrad, Portugalsko) (ďalej len „AT“) za roky 2014, 2015, 2016 a 2017 v súvislosti s činnosťou, ktorú vykonáva žalobkyňa, Rádio Popular, S.A., v oblasti transakcií týkajúcich sa rozšírenia záruky.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Cieľom návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného v súlade s článkom 267 ZFEÚ je objasniť, či na situáciu žalobkyne, Rádio Popular, S.A., sa v súvislosti s činnosťou, ktorú vykonáva v oblasti rozšírenia záruky, vzťahuje článok 23 ods. 5 Código do Imposto sobre o Valor Acrescentado (zákon o dani z pridanej hodnoty; ďalej len „CIVA“) na účely vylúčenia z výpočtu odpočítateľnej časti.

Prejudiciálna otázka

Predstavujú transakcie sprostredkovania predaja rozšírenia záruky elektrospotrebičov, uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorej hlavná činnosť spočíva v predaji elektrospotrebičov spotrebiteľovi, finančné transakcie, alebo sú podobné finančným v zmysle zásad neutrality a zabránenia narušeniu hospodárskej súťaže, na účely vylúčenia ich výšky z výpočtu odpočítateľnej časti, v súlade s článkom 135 ods. 1 písm. b) alebo c) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006?

Uvedené ustanovenia práva Únie

Články 135, 173 a 174 smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica o DPH“).

Uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva

Článok 23 CIVA.

Stručné zhrnutie skutkových okolností a konania vo veci samej

- 1 Rádio Popular – Electrodomésticos, S.A. (ďalej len „žalobkyňa“), so sídlom v Maia (Portugalsko), je spoločnosťou, ktorej činnosť spočíva v predaji elektrospotrebičov a počítačových a telekomunikačných výrobkov. V súvislosti

s predajom elektrospotrebičov, ktorý uskutočňuje, žalobkyňa predáva na žiadosť zákazníka aj rozšírenia záruky, ktoré zákazníkovi poskytujú predĺženie pôvodnej záruky na účet dodávateľa značky, takže žalobkyňa pôsobí ako sprostredkovateľ medzi poisťovňou a konečným zákazníkom.

- 2 Žalobkyňa neučtuje DPH z činnosti predaja rozšírenia záruky, ale odpočítava si v celom rozsahu DPH na vstupe zaplatenú z tovarov a služieb nadobudnutých na účely vykonania všetkých svojich činností.
- 3 AT vykonal u žalobkyne kontrolu DPH za zdaňovacie obdobia 2014 a 2015, ktorá sa následne predĺžila na zdaňovacie obdobia 2016 a 2017.
- 4 AT v správe o daňovej kontrole konštatoval, že vzhľadom na to, že transakcie týkajúce sa rozšírenia záruky uskutočnené spoločnosťou Rádio Popular sa nepovažujú za finančné transakcie, článok 23 ods. 5 CIVA sa neuplatňuje, takže tieto transakcie nie sú vylúčené z výpočtu odpočítateľnej časti uvedeného v odseku 1 písm. b) tohto článku. Doplnil tiež, že toto ustanovenie nemožno v žiadnom prípade uplatniť vzhľadom na obvyklú povahu transakcií týkajúcich sa rozšírenia záruky, ktoré uskutočňuje žalobkyňa, čo úplne vylučuje možnosť, že sa považujú za doplnkové k činnosti zdaniteľnej osoby. V dôsledku toho a v súlade s článkom 23 ods. 1 písm. b) CIVA je daň zaplatená pri nákupe tovarov a služieb na zmiešané použitie odpočítateľná len v percentuálnom podiele zodpovedajúcom ročnej sume transakcií, pri ktorých vznikne právo na odpočítanie.
- 5 Na základe kontrol boli vydané daňové výmery DPH a zodpovedajúcich úrokov v celkovej výške 356 433,05 eur (328 107,08 eur za DPH a 28 325,97 eur za úroky).
- 6 Žalobkyňa podala 24. januára 2019 na vnútroštátny súd žalobu navrhujúcu, aby sa zrušili daňové výmery týkajúce sa DPH a zodpovedajúcich úrokov za zdaňovacie obdobia 2014, 2015, 2016 a 2017, a aby sa AT uložila povinnosť vrátiť jej zaplatené úroky.
- 7 AT v odpovedi uviedol, že treba zamietnuť žalobu v rozhodcovskom konaní, a prerušiť konanie až do vyhlásenia rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie o položených zásadných právnych otázkach.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 8 Žalobkyňa uvádza, že sprostredkovateľská činnosť je len nepatrná vo vzťahu k celej jej činnosti; je teda okrajová, keďže za zdaňovacie obdobia 2014, 2015, 2016 a 2017 predstavovala 4 %, 4 %, 5 % a 4 % z celkového ročného obratu, a že jej venuje len veľmi malé percento jej ľudských zdrojov, pričom ide o percentuálny podiel, ktorý takmer neexistuje pokiaľ ide o materiálne zdroje.
- 9 Pojem finančná transakcia sa na účely článku 23 ods. 5 CIVA musí vykladať v širšom zmysle a v súlade so zásadou neutrality DPH musí zahŕňať poisťovacie

a zaist'ovacie transakcií; poisťovacie transakcie sa považujú za finančné transakcie, najmä podľa Clasificación de las Actividades Económicas Portuguesas (klasifikácia portugalských hospodárskych činností) (CAE), a poisťovatelia sa považujú za finančné inštitúcie v širšom zmysle, vzhľadom na trojitú štruktúru portugalského finančného systému: banky, burza a poisťovne.

- 10 Oslobodenie od dane vzťahujúce sa na finančné transakcie vrátane poisťovacích a zaist'ovacích transakcií je v súčasnosti uvedené v článku 135 ods. 1 smernice o DPH.
- 11 Právo na odpočítanie DPH je základné právo, ktoré možno obmedziť len v prípadoch, keď to výslovne dovoľujú normy práva Únie alebo všeobecné právne zásady uznané v tejto oblasti, akou je zásada zneužitia práva.
- 12 Na účely uplatnenia práva na odpočítanie musí byť sprostredkovateľská činnosť, ktorú žalobkyňa doplnkovo vykonáva, považovaná za doplnkovú finančnú transakciu, ktorá sa nezahŕňa do výpočtu odpočítateľnej časti, pričom pojem finančná transakcia by sa mal vykladať v širšom zmysle, pretože inak by došlo k porušeniu základnej zásady neutrality DPH.
- 13 AT zastáva názor, že je potrebné uplatniť judikatúru Súdneho dvora vyplývajúcu z rozsudku EDM (C-77/01, EU:C:2004:243), ktorá sa týka pojmu doplnková činnosť, a domnieva sa, že sporná činnosť žalobkyne nemôže byť považovaná za doplnkovú, keďže „hoci predaj rozšírenia záruky predstavuje len 4 % alebo 5 % z obratu, zisk, ktorý táto činnosť prináša (približne 35 %), bol za zdaňovacie obdobia 2014 a 2015 vyšší než celkový zisk spoločnosti“. Podľa názoru AT závisí samotná životaschopnosť žalobkyne od predaja rozšírenia záruky.
- 14 Na druhej strane, neexistuje paralela medzi predajom rozšírenia záruky a finančnými transakciami. Článok 135 smernice o DPH jasne rozlišuje poisťovacie transakcie od finančných transakcií, pričom na poisťovacie transakcie odkazuje v písmene a) a na finančné transakcie v písmenách b) až g). Rozlišovanie medzi „poisťovacími transakciami“ a „finančnými transakciami“ tak jasne vyplýva z vylúčenia poisťovacích transakcií v článku 174 ods. 2 písm. c) smernice o DPH, pričom ide o ustanovenie, ktoré definuje vzorec na výpočet odpočítateľnej časti, a ktoré je vyjadrené v článku 23 CIVA.
- 15 Smernica o DPH stanovuje, že pri výpočte odpočítateľnej časti sa neberie do úvahy výška obratu súvisiaceho s transakciami uvedenými v článku 135 ods. 1 písm. b) až g) (t. j. finančné transakcie), vždy pokiaľ ide o doplnkové transakcie, čím sa tak vylučujú transakcie uvedené v písmene a) (t. j. poisťovacie transakcie).
- 16 Na druhej strane, predaj rozšírenia záruky nie je zahrnutý do pojmu „finančná transakcia“, ako vyžaduje článok 23 ods. 5 CIVA. Podľa názoru AT je výklad žalobkyne tiež v rozpore s portugalskou Ústavou v rozsahu, v akom predstavuje porušenie zásad spravodlivosti a daňovej rovnosti, ak sa žalobkyňa porovnáva so sprostredkovateľmi poistenia, ktorí nemôžu odpočítavať DPH, hoci im vznikajú finančné náklady.

- 17 Podľa názoru AT vedie stanovisko žalobkyne tiež k nekalej súťaži so sprostredkovateľmi poistenia, čo môže mať za následok narušenie zdanenia zdaniteľných osôb.

Stručné zhrnutie dôvodov návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 18 Vnútroštátny súd musí posúdiť a rozhodnúť, či činnosť, ktorú žalobkyňa vykonáva v súvislosti s rozšírením záruky, možno zahrnúť do pôsobnosti článku 23 ods. 5 CIVA.
- 19 Žalobkyňa predáva elektrospotrebiče, čo predstavuje činnosť, ktorá podlieha DPH. V súvislosti s predajom elektrospotrebičov, ktorý uskutočňuje, žalobkyňa predáva na žiadosť zákazníka aj rozšírenie záruky, ktoré zákazníkovi poskytuje predĺženie pôvodnej záruky v mene dodávateľa značky, takže žalobkyňa pôsobí ako sprostredkovateľ medzi poisťovňou a konečným zákazníkom.
- 20 Žalobkyňa neplatí DPH z činnosti predaja rozšírenia záruky, ale odpočítava si v celom rozsahu DPH na vstupe zaplatenú z tovarov a služieb nadobudnutých na účely vykonania všetkých svojich činností.
- 21 Medzi účastníkmi konania je nesporné, že na túto činnosť rozšírenia záruk sa vzťahuje oslobodenie od dane uvedené v článku 9 ods. 28 CIVA týkajúce sa „*poisťovacích a zaisťovacích transakcií, ako aj súvisiacich služieb poskytovaných poisťovacími maklérmi a poisťovacími agentmi*“.
- 22 Keďže táto činnosť poskytovania rozšírenia záruky je od dane oslobodená, právo na odpočítanie nevzniká s ohľadom na ustanovenie článku 20 ods. 1 CIVA.
- 23 Ide teda o situáciu, ktorú možno zahrnúť do pôsobnosti článku 23 ods. 1 písm. b) CIVA, keďže žalobkyňa uskutočňuje dodávky tovarov a služieb pri vykonávaní transakcií vyplývajúcich z výkonu ekonomickej činnosti uvedenej v článku 2 ods. 1 písm. a), pri ktorých časti nevzniká právo na odpočet, a v ktorej „*sa daň odpočíta v percentuálnom pomere zodpovedajúcim ročnej sume plnení, pri ktorých vzniká právo na odpočet*“.
- 24 Článok 23 ods. 4 CIVA stanovuje, že „*odpočítateľná časť uvedená v odseku 1 písm. b) sa vypočíta ako podiel, v ktorého čitateli je celková suma ročného obratu bez dane za dodávky tovarov a poskytnutých služieb, pri ktorých vzniklo právo na odpočítanie dane podľa článku 20 ods. 1, a v menovateli je celková suma ročného obratu bez dane za všetky plnenia uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktoré pochádzajú z výkonu ekonomickej činnosti uvedenej v článku 2 ods. 1 písm. a), ako aj dotácií nepodliehajúcich dani, ktoré nie sú dotáciami na vybavenie*“.
- 25 Odsek 5 tohto článku 23 však stanovuje výnimky z tohto pravidla, pričom do tohto výpočtu nezahrňa aj „*finančné [transakcie], ktoré majú vedľajší charakter vzhľadom na činnosť uskutočňovanú zdaniteľnou osobou*“, z čoho vyplýva, že

v týchto prípadoch možno úplne odpočítať DPH zaplatenú na vstupe pri nákupe tovarov alebo služieb použitých na vykonanie oboch typov transakcií.

- 26 Predmetom sporu medzi účastníkmi konania je táto katalogizácia transakcií, keďže žalobkyňa zastáva názor, že jej situácia spadá do pôsobnosti uvedeného odseku 5 v rozsahu, v akom sa transakcie predaja rozšírenia záruky považujú za „*finančné transakcie*“ a majú doplnkový charakter k hlavnej činnosti predaja elektrospotrebičov, zatiaľ čo AT sa domnieva, že uvedené transakcie nemožno považovať za „*finančné*“, ani nemajú doplnkový charakter.
- 27 Keďže predmetom prejednávanej veci je výklad ustanovení práva Únie, účastníci konania kladú otázku, či je potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru Európskej únie.
- 28 Ak vznikne otázka týkajúca sa výkladu a uplatňovania práva Únie, vnútroštátne súdy sú povinné ju položiť Súdnemu dvoru prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Ak je však právo Únie jasné, a ak už existuje precedens v judikatúre Súdneho dvora, takáto konzultácia nie je potrebná.
- 29 Ako vyplýva zo správy o daňovej kontrole, stanovisko AT, ktoré je podkladom pre napadnuté daňové výmery, má dvojaké odôvodnenie v rozsahu, v akom konštatuje, že nemožnosť vylúčiť z výpočtu odpočítateľnej časti obrát dosiahnutý predajom rozšírenia záruk vyplýva nielen zo skutočnosti, že tieto transakcie nepredstavujú finančné transakcie, ale aj z toho, že nepredstavujú ani doplnkovú činnosť v súlade s článkom 23 ods. 5 CIVA a článkom 174 ods. 2 písm. b) a c) smernice o DPH.
- 30 Je preto potrebné posúdiť zákonnosť dvoch dôvodov, ktoré uvádza AT pri vydaní napadnutých daňových výmerov. Na druhej strane, s cieľom rozhodnúť, či sa má podať návrh na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru je potrebné posúdiť, či na rozhodnutie tejto veci je nevyhnutné uplatnenie práva Únie, a či ide alebo nejde o jasné riešenie, alebo či už táto vec bola predmetom preskúmania v judikatúre Súdneho dvora, pričom ide o situácie, v ktorých podanie návrhu nie je potrebné v zmysle rozsudku zo 6. októbra 1982, CILFIT (283/81, EU:C:1982:335).
- 31 Judikatúra Súdneho dvora je jednotná pri konštatovaní, že „plnenie musí byť považované za vedľajšie plnenie k hlavnému plneniu, ak pre zákazníkov nepredstavuje cieľ sám osebe, ale je prostriedkom lepšieho využitia hlavného plnenia poskytovateľa služieb“ [rozsudok z 25. februára 1999, Card Protection Plan Ltd (CPP), C-349/96, EU:C:1999:93, bod 30].
- 32 Súdny dvor sa rovnako domnieval, že hospodárska činnosť nemôže byť považovaná za „náhodilú“ v zmysle článku 19 ods. 2 šiestej smernice, ak predstavuje priame, trvalé a nevyhnutné predĺženie zdaniteľnej činnosti podniku (rozsudok z 11. júla 1996, Régie dauphinoise, C-306/94, EU:C:1996:290, bod 22), alebo ak zahŕňa značné používanie tovarov alebo služieb, v prípade ktorých sa

platí DPH (rozsudky z 29. apríla 2004, EDM, C-77/01, EU:C:2004:243, bod 76, a z 29. októbra 2009, NCC Construction Danmark, C-174/08, EU:C:2009:669).

- 33 V prejednávanej veci je hlavnou činnosťou žalobkyne dodávka elektrospotrebičov. Doplnkové činnosti (napríklad služby súvisiace so získaním úveru, prepravou, inštaláciou/montážou a domácim prevedením, rovnako aj s predajom rozšírení záruky) nepredstavujú samy o sebe cieľ pre zákazníkov, ale sú len prostriedkami lepšieho využitia hlavnej služby poskytovateľa zákazníkom, ktorá spočíva v dodaní elektrospotrebičov s pôvodnou zárukou.
- 34 Ako sa uvádza v už uvedenom rozsudku EDM, „hoci výška príjmov generovaných finančnými činnosťami patriacimi do rozsahu pôsobnosti šiestej smernice môže predstavovať indíciu toho, že tieto činnosti by sa nemali považovať za ‚náhodilé‘ v zmysle uvedeného ustanovenia, skutočnosť, že takýmito činnosťami je generovaný príjem vyšší ako príjem vyplývajúci z činnosti, ktorú predmetný podnik považuje za svoju hlavnú činnosť, nepostačuje na to, aby zabránila ich klasifikácii ako náhodilých plnení“ (bod 78).
- 35 Z tejto judikatúry vyplýva, že podľa práva Únie nemá opodstatnenie stanovisko, ktoré zastáva AT, podľa ktorého „obvyklá povaha týchto transakcií... úplne vylučuje možnosť, aby sa považovali za doplnkové k činnosti zdaniteľnej osoby“, a že tieto transakcie nemožno považovať za doplnkové z dôvodu, že sa „obvykle vykonávajú a tvoria dokonca podstatnú zložku dosiahnutých výsledkov, bez ktorých by mohla byť ohrozená životaschopnosť spoločnosti“.
- 36 Určenie ziskov v prejednávanej veci zo zmiešaného použitia na činnosť predaja rozšírenia záruky, ktoré predstavuje približne 0,62 % z celkovej hodnoty tovarov alebo služieb použitých žalobkyňou, z ktorých sa zaplatila DPH, je zjavne zanedbateľné, a preto je odôvodnené, aby sa činnosť predaja rozšírenia záruky považovala za doplnkovú k hlavnej činnosti predaja elektrospotrebičov.
- 37 Z tohto hľadiska je stanovisko AT, pokiaľ ide o povahu činnosti predaja rozšírenia záruky, ktorá nie je doplnková, založené na nesprávnom posúdení skutkových okolností, keďže sa domnieva, že bez činnosti predaja rozšírenia záruky by mohla „byť ohrozená životaschopnosť spoločnosti“, čo nezodpovedá skutočnosti, ktorá viedla vnútroštátny súd vo svojom rozhodnutí o skutkových okolnostiach k záveru, že „nebolo preukázané, že životaschopnosť žalobkyne závisí od predaja rozšírenia záruky, ani že obchodný model žalobkyne nemožno realizovať bez predaja rozšírenia záruky“.
- 38 Toto zistenie však nestačí na vyvodenie záveru, že je potrebné zrušiť daňové výmery, keďže ich AT tiež odôvodňuje skutočnosťou, že predaj rozšírenia záruky nemožno považovať za „finančné transakcie“ na účely článku 23 ods. 5 CIVA a článku 174 ods. 2 smernice o DPH.
- 39 Ak sa teda konštatuje, že predaj rozšírenia záruky má doplnkový charakter k činnosti žalobkyne spočívajúcej v predaji elektrospotrebičov, je potrebné určiť,

či ide o „finančné transakcie“, keďže článok 23 ods. 5 CIVA nezahŕňa tento typ transakcií do výpočtu odpočítateľnej časti.

- 40 Hoci priamym predmetom sporu je otázka týkajúca sa výkladu právneho predpisu vnútroštátneho práva, táto otázka vedie k otázke týkajúcej sa výkladu práva Únie, keďže článok 23 ods. 5 preberá do vnútroštátneho práva článok 174 ods. 2 písm. b) smernice o DPH.
- 41 Nie je známa žiadna predchádzajúca judikatúra Súdneho dvora o tejto otázke týkajúcej sa finančnej alebo nefinančnej povahy transakcií vzťahujúcich sa na rozšírenie záruky, a nezdá sa, že táto otázka má jasné riešenie.
- 42 Tvrdenia žalobkyne týkajúce sa zahrnutia transakcií sprostredkovania poistenia do pojmu „finančné transakcie“, alebo aspoň ich porovnateľnosti s „finančnými transakciami“ sa v skutočnosti zdajú byť relevantné v dôsledku zásad neutrality DPH a zabránenia narušeniu hospodárskej súťaže.
- 43 Skutočnosť, na ktorú sa však odvoláva AT, že článok 174 ods. 2 písm. c) smernice o DPH súvisí s „transakciami uvedenými v článku 135 ods. 1 písm. b) až g)“ a nie s transakciami uvedenými v písmene a) tohto článku, ktoré stanovuje oslobodenie od dane pre „poisťovacie a zaistovacie transakcie vrátane súvisiacich služieb poskytovaných poisťovacími maklérmi a poisťovacími agentmi“, možno vykladať ako prejav legislatívneho zámeru nezahrnúť do výpočtu odpočítateľnej časti obrát súvisiaci s poisťovacími transakciami.
- 44 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru. Vnútroštátny súd pri formulovaní prejudiciálnej otázky už zohľadnil skutočnosť, o ktorej už rozhodol vo vzťahu k doplnkovej povahe činnosti predaja rozšírenia záruky.